

ק:

	עין משפט
	נר מצוה
	
כ א מיי פ"ב מה' עט"ס הלכה ב':	

תורה אור השלם

- וַיְצוּ שְׁחָקִים מִקַּעַל וְדִלְתֵי שָׁמַיִם פָּתַח: תהלים עח כג
- בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר לחדש ביום ה'הוּה נבקעו כל מעינת תהום רבה ואֶרֶבַת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחָה: בראשית ז יא
- וַיֵּצְאוּ וַיָּרְאוּ בַּפָּגִי' הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשִּׁם לֹא תִכָּבֵד וַהֲיוּ דִרְאוֹן לְכָל בָּשָׂר: ישעיהו סו כד
- כִּי תִצּוֹר אֶל עֵיר רַעִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עֲלֶיהָ לְתַפְּסָהּ לֹא תִשְׁדּוּת אֶת עֶצֶה לְנִדְחַי עֲלֵיו רָצוֹן בִּי מִמֶּנּוּ תֵאבֵל וְאָתּוּ לֹא תִכְרַת בִּי וְהָאֵדָם עַץ הַשִּׁדָּה לְבֹא מִסְּפִיךְ בְּמִצּוֹר: דברים כ יט
- דָּאָגָה בָּלָב אִישׁ יִשְׁתַּחֲוֶה וְדָרָךְ טוֹב יִשְׁתַּחֲוֶה: משלי יב כה
- אִישׁ רָעִים לֹהֲרֹעֶע וְיֵשׁ אֶבֶד דָּבָק מָאָה: משלי יח כד
- כִּי רַבִּים הָעָלִים הַפִּיִּקָה וְעַצְמֵים כָּל הָרָצִי: משלי ז כו
- כְּכֻלּוֹב מֵלֹא עוֹף כֵּן תִּחְקֹךְ שְׁמוֹר פְּתוּחֵי פִיךָ: מידה ז ה
- אֶל תִּתְהַלֵּל בִּיּוֹם מִחֹר בִּי לֹא תִדַּע מַה יַּלְד יוֹם: משלי כו א
- כָּל יָמַי עֵינִי רָעִים וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תָמִיד: משלי טו טו
- מִסִּיעַ אֲבָנִים יַעֲצֹב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֲצִים יִסְכֵּן קִהְלָת י ט

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

סנהדרין, מוזיאון תל אביב

הוי אומר מדה טובה מרובה ממדת פורענות. דמדידה טובה כתיב דלמות ובמדת פורענות כתיב ארובות ודלת גדול מארובה דד' ארובות יש דלת במסכת יומא צפרק יום הכפורים (דף עו.) אלמא מדה טובה מרובה. ומעשיו אין לתמוה היאך יש צאדם כח לקבל שכל כל

כך שהרי למדת פורענות נותן הקב"ה כח צאדם לקבלו כל שכן שנותן כח צאדם לקבל מדה טובה: **צדוקים.** [שכופרין צאל חין^ט]: **רב יוסף אמר אף צספר בן סירא.** שיש צו דברי הצאי וצא עליהם לידי ציטול תורה: **לא היפשוט גילונא מאודניה.** כלומר לא מטול עורו של דג אפילו מעל אזנו מפני שאתה מפסיד העור דלזיל משכיח לחצלא להפסידא אלא אלי יתיה צנורא ואכול ציה תרתין גריצין שאתה יכול לללות עור הדג עמו ולאכול צו שמי חלות דהוי לפתן לשתי חלות: **גלגלא.** שם הדג. ל"א להכי נקט מאודניה שדרכו של דג להתחיל הפשטו מאזנו: **אי מפשטיה.** אי ממשעותיה קא מתמהת צאורייתא נמי כתיב: **דלא לצעול שלא כדרכה.** דאין הגון לאדם לשנות את דרכו והיינו דקאמר מאודניה: **לא יישן.** אינו יכול לישן: **קטנה קודם** שהציאה שמי שערות: **נערה** משהציאה שמי שערות עד שירצה שחור על הלצן הרי היא צוגרת: **צנערותה שמה טונה.** משגגרה ראויה היא לנישואין להכי אמר שלא תמשא: **דויא.** דלגה: **מנע רציו.** אותם שאין לך עסק עמהם מנעם מתוך ביתך: **ולא הכל ציאי ציפק.** אפילו אותם שאתה מתעסק עמהם לא תציאם תדיר לציתך אלא מבחוץ תדצר עמהם: **איז רעיו.** שיש לו רעיו הרבה: **להטרועע.** לסוף מרעיום לו שמתקוטע עמהם: **ולדקן.** מי שזקנו דקה וחלושה: **קורטמן.** תדע שחסד וחרף הוא ציותר: **עצדון ססן.** מי שזקנו עצה שוטה הוא: **ססן.** כמו כל צר צר חנא ססאף צצנא צתרא (דף עז.). **נפח צנסיח.** מי שנופח אופיא שצכוסן: **לא לחי.** צידוע שאינו זמא: **אמר צמאי איכול לחמא.** האומר צאחא לפתן איכול פת זה: **סב לחמא מיניה.** צידוע שאינו רעב וקח הלחם מידו שאילו היה רעב היה סולל: **מאן דאזי ליה מעצרהא** **צדיקניה.** שזקנו מחולק ומפוצל ויש צין שני שיצולות כמין מעצרי: **כולי עלמא**

סנהדרין, מוזיאון תל אביב

לא יכלי ליה. צערמימותיה דמתוך שחשצ כל ימיו צערמות הוא משיס ידו לזקנו ומוטך כאלם שמתשצ עד שנקרחה. ל"א גרסינן הכרתא מי שיש לו היצר צוקנו שסעד כולי עלמא שלא סעדו אין יכולין להגיע לכחו. ל"א גוורמא והוא לשון קרחה. וכל הני דצרי רוח ולכך אין קורין צו: **דרשינן.** כלומר אמרינן להו צפרקא ומשמעינן להו לכולי עלמא כגון כל הני אשה טובה כ' אשה רעה לרעת לצעלה מה תקנתו יגרשנה מציתו כך הלשון של ספר בן סירא. אשה רעה מתנה רעה ל"ג: **כפליים.**

מריצ הנאה חשוצין ככפליים: **אל פט אלל צעלה.** למסוך עמו" יין ושכרי: **רציו היו פלעי רוכל.** כמה וכמה מכות מקבל רוכל המחזיר צעיר [ונושא] תכשיטי נשים ועסקו עמהם שפעמים שמואלו צעלה עמה מתיחד עם אשתו ומכהו ופולעו: **המרגילים לידר עציבה.** נילוף הרי הן כנילון מצעיר גחלת כשציצ המצעיר את הפחם כך כל אשר להם כלה והולך: **גחלם.** אקרי פחם שאינו צוער כדלמרנין (צרכות דף עז.): **גחלים עוממות.** מ"ר: **כנלוצ.** דירה של עופות: **רציו יהיו דורשי שלומך.** שמהא מתאהצ עם הכל ואף על פי כן לא תגלה סודך לכולם אלא לאחד מני אלף: **מה ילד יוס.** מה אירע"י היום שמה למחר איינו שמת הוא היום: **ונמאל.** שמיצר על יום שאינו עמיד לראות והיינו עולם שאינו שלו שהוא מוצטער עליו ודואג על חנם מיום המחרת שלא תצא עליו צרה: **כל ימי עני רעיו וטוב לצ משכח.** פסוק הוא צמשי^{טו}): **צשפל גגיס גגו.** שעני הוא ואינו יכול להגביהו לפיכך ממטרי גגיס לגגו שיורד מטרי הגגיס הגבוהים לגגו ומזלפים עליו הגשמים ואין לו מנוחה אפילו צלילות: **צמרוס הריס כרמו.** שאין לו השגת יד לקנות כרס צשפלה צדמיס יקריס וקוניה לו צצחד מן"ה הריס צוול וכל עפר שהוא מווא"ה לוצל (ולדייר) מולין הרוח מן ההר לשאר כרמיס צצצקעה ונמאל העני נפסד: **צעלי תלמוד.** שקשה ללמוד מריצ קושיות וסוגיות שיש צו: **משנה.** נוחה ללמוד: **צנא אמר איפכא.** דצעלי תלמוד נהנין מיגיטעו שידעו להורות איסור והיתר אצל צעלי משנה שונה ואינו יודע מהו אומר דאין מורין הלכה ממוך משנה^ט: **יסכן.** יתחמסן שדעתו

מאי תקנתיה יגרשנה מביתו ויתרפא מצרעתו אשה יפה אשרי בעלה מספר ימיו כפלים העלם עיניך מאשת חן פן תלכד במצודתה אל תט אצל בעלה למסוך עמו יין ושכרי כי בתואר אשה יפיה רבים הושחתה^ז ועצומים כל הרוגיה רבים היו פצעי רוכל המרגילים לדבר ערוה כניצוץ מבעיר גחלת^ח ככלוב מלא עוף כן בתיהם מלאים מרמה מנע רבים מתוך ביתך ולא הכל תביא ביתך רבים יהיו דורשי שלומך גלה סודך לאחד מאלף^ט משוכבת חיקך שמור פתחי פיך אל תצר צרת מחר^י כי לא תדע מה ילד יום שמא למחר אינגו ונמצא מצטער על עולם שאינו שלו^י כל ימי עני רעים בן סירא אומר אף לילות בשפל גגיס גגו ובמרום הרים כרמו ממטרי גגיס לגגו ומעפר כרמו לכרמיס [סימן זיר"א רב"א משרשי"א חנינ"א טובי"ה ינא"י יפ"ה יוחנ"ן מרח"ם יהוש"ע מקצ"ר]^כ אמר ר' זירא אמר רב מאי דכתיב כל ימי עני רעים אלו בעלי תלמוד וטוב לב משתה תמיד אלו בעלי משגה רבא אמר איפכא והיינו דאמר רב משרשיא משמיה דרבא מאי דכתיב^{יב} מסיע אבנים יעצב בהם אלו בעלי משגה ובוקע עצים יסכן בהם אלו בעלי תלמוד רבי חנינא אומר כל ימי עני רעים זה מי שיש לו אשה רעה וטוב לב משתה תמיד זה שיש לו אשה טובה רבי ינאי אומר כל ימי עני רעים זה אסמנים וטוב לב משתה תמיד זה שדעתו יפה רבי יוחנן אמר כל ימי עני רעים זה רחמני וטוב לב משתה תמיד זה אכורי רבי יהושע בן לוי אמר כל ימי עני רעים זה שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

שדעתו

מסורת הש"ס

א) יומא עו. [סוטה יא. ועי' מ"ש חוס' שם ד"ה ונעולס], **ב**) [ע"י צרי"ף וברא"ש], **ג**) צ"צ טז: קידושין פב: [נפחיס סה.], **ד**) יומא עה: סוטה מב:, **ה**) [צרכות סג.], **ו**) [נכמות סג: ע"ש], **ז**) [סוכות קי: כ"ב קמא:], **ח**) [צ"צ קמא:], **ט**) צס"א במקום כה"ד: מיטין גלחוס, **י**) [ע"י יעב"ץ], **כ**) [יאלרע רש"ש], **ל**) [גדה ז:]

מוסף רש"י

מדה טובה מרובה. מדה טובה על חכמה, מדה טובה מרובה על הרבה חכם מאות צה, שצמדה טובה נאמר (שמות לד) נולד מסד לאלפים, וצמדת פורענות הוא אומר (שם כ) על שלום ועל רעיוס, אף כאן מדת הטוב על ירידת המן רכמה על ירידת מובל (ויחא עו. ע"ש). ישיחבה לאחריים. שמה ישיחבו עשה (יחא עה.). להתרועע.

(צרכות סג.). **בן סירא** אומר אף לילות. שלמה כתב כל ימי עני רעיו, אצל צלילות כשישן ע' לו מנוחה, וכן סירא אומר אף לילות אין לו מנוחה, כי בשפל גגיס גגו. ונמאל לך טוירדו ציוס סקריי (ושב"ס ב"ב קסח.). **ובמרום הרים כרמו.** שאין צידו ממון לקנות צמקוס טוב וקוניה צרלס ההר וכל וצליס שהוא מווא"ה לו טפל חב לצרכמיס שמתחו (כחצובות קי:). ומעפר כרמו לכרמיס.

וצל ואשפה שהציא לכרמו נשקף לכרמיס אחריס שהוא צרכמיס של צעיריס שהס צמקוס טוב ומדדון וטח לעסוק צכן (ב"ב שס). בעלי תלמוד. שממית עלמו לניון הלכות ולתקן היות (שם קסחה). **רבא אמר איפכא.** כל ימי עני רעיו זה בעל משנה, שאינו יכול להורות הלכה מתוך משנתו וגם כי כשחולמין וזו על זו אינו יכול לתקן, וטוב לצ זה בעל הגמרא, שידע משניות על עיקרם וצקי צנעמיהס ויש צידו כח להורות הלכה למעשה (שם). **יעצב.** לשון צעלצון (צרכאשית ג) מאכלנה (שם). **אלו בעלי משגה.** ששוטה משניות כל היום ואין לו אלא צערי, שמתקשה צנעמיסין ואינו יודע לפרש (שם). **יסכן.** לשון חמימות כמו (מ"א א) ותחי למקן סוכתה, כלומר שהנהה מהן (שם). **זה אסמנים.** מי שדעתו קלה ולכו ממס צכל דצרי מנוטה שהוא רואה (שם). שדעתו יפה. שסוגל הכל דלית מוק לו שום לכלך וחס דצרי מיאוס (שם). **זה רחמני.** כמה ענינים הוא רואה וכמה מאורעות שלכו צוכה מדידי עליהן (שם).